

שבועת הדיינין פרק ששי שבועות

מ.

עין משפט
נר מצוה

לד א ב מיי פ"ג מהל'
טוען הלכה ה ושי'
מ"מ' סמך ששון לה טור
ש"מ' ח"מ' ס' ספ ס"ט:
לה ג מיי שם הלכה ו
ט"ש' שם ספ"ק ד:
לו ד מיי שם ופ"א שם
ה"ל'א סמך שם טור
ש"ע' ח"מ' ס' כח ספ"ק
ה' כה"ג' וס' פו ס"א:
לו ה מיי פ"ג מהל'ט
טוען ה"ל'א סמך שם
ט"ש' ח"מ' ס' ספ
ק"י"ב:

במוענו בדינר מטבעות. פ"י צקונטרס טצוע צמטצע לורה
ולא טענו משקל וזה הודה לו מטצע ואע"פ שזה כסף
זה נמושת ממין הטענה היא דכולהו מטצע ניכור וקשה לעיל
(דף נ"ט): גזי שמי כסף יש לי צידך אין לך צידי אלא פרוטה מקמי'
לשמואל דפטור משום דמה שטענו לא

הודה לו וכ"מ דהיידי צמטצע טצוע
א"כ חסרא לה טענה דאין כאן שזה
צ' מעות דחסר מה שצריך ליתן כדי
להצטיעה וזה דוחק לומר שאין זה
פרוטה בלתי חסרון ועוד דמשמע
צטוענו מטבעות ועד השתא לא
איידי מטבעות וחסר צ' כסף
צטועים הם ועוד דקאמר הא קמ"ל
דפרוטה בכלל מטצע אימא משמע
דאין חידוש אלא מפרוטה דקמני
והלא צמטצע מטבעות נמי יש חידוש
גדול דחשיב ממין הטענה ועוד דלאפי'
עצד גדול ועצד קטן חשיב מה שטענו
לא הודה לו צפרק השואל (ב"מ דף
ק). ומנורה גדולה ומנורה קטנה
אמרין נמי לקמן (דף מג). דמה
שטענו לא הודה לו אע"פ שצורתם
שזה ועוד דלשון צדינר מטבעות לא
משמע צדינר טצוע ועוד דבסמוך
צדינר מטבעות דלינר זה והוב גרסי' בכל
הספרים פטור וצקונטרס לפי פירושו
דוחק להגיה חייב על כן נראה לפרש
צטוענו צדינר מטבעות שנתן לו דינר
להחליף וליתן תמתי מטבעות ושאול
אומן מטבעות והלה טוען החזרתי
כולס חוץ מדינר כסף או טריסית
או פונדיון או פרוטה:

שהב"ב דין מטבע אחר. פירש
צקונטרס שאף צקטנה
צנהס יש צה כדי הולאה לחייבו
צצעה ומינה הא שטענין מרישא
דקמני ההולאה שזה פרוטה ודומק
לומר דסלקא דעתך דגזי מציעת
דינר זה שיהא גדולה לא חשיבא
הולאה פרוטה:

אבל במענת מלוה והערתא עד
אחד פו'. וא"ת דצנילהי
הכותב (כתובות פו'. וטס) אמרין דאין
נצצנין על מקום שצוד קרקעות
אפי' צעהלאת עד אחד אלמא משוינן
עד אחד להולאה צמקאט ויש לומר
דשמואל דהכא לטעמיה דמחייב לעיל
צכפירת פרוטה דכיון דמשמע
אפרוטה מוקמיה קרא דאלא קס
לצצעה צפרוטה אלב צקרקעות לא
משמחת דמשמע צשום מקום ולפי'
זה צ"ל דלית הלכתא כותיה דשמואל
צהך דהכא כיון דמליא צההיא דלעיל לית הלכתא
כותיה מדתני ר' חייא לסייעיה לרב ועוד דרב פפא דה"ל צתראה
צצירה ליה כרב לקמן צשמעתין):

וב"ב מקום ששנים מחייבין אותו מבוין אחד מחייבו שבועה. לאו
דוקא דהא איכא כפירת שצוד קרקעות:

והורה לו בשעורים פטור. צס"פ המניח (צ"ק דף נה) וטס)
מסיק רבה צר נתן דפטור אף מדמי שעורין ומינה
דמנ"ל הא דהא לר"ג חייב צדמי שעורין דאי לאו הכי אין כאן הולאה כלל ואס כן מנ"ל דלרבנן פטור ופליגי אף צדמי שעורין דלמא
ליה לרבה צר נתן לשון פטור דפטור לגמרי א"כ אע"ג דמיפטר מדמי שעורין אף לר"ג אפי' חשיב ליה הולאה:

וה"ל מחייב צטוען צצירי (ב) כדי יין וכדי שמן וקאמר ליה אידך שמן להד"מ קנקניס נמי חמשה אית לך חמשה לית לך משום
דיש צלשון זה לשון קנקניס והשתא לר"ג אפי' אין צלשון זה לשון קנקניס חייב דאפילו צטוענו חטים והודה לו צשעורים מחייב
וי"ל דלדידיה נמי נפקא מינה אס טענו עשרה כדי שמן ואמר ליה אידך אין לך אלא חמש חייב גס צקנקניס צהולתו ולא מני למימר
לא הודימי לך צקנקניס דיש צלשון זה לשון קנקניס: **להודיעך** בחו דר"ג. דכחו עדיף דמילתא דרבנן הוי כח דפטור:
הודה

תדע. דשאר תמניתין שזה קמני: טריסית. מעה קטנה: דינר
כסף טריסית פונדיון ופרוטה. או או קמני: דינר מטבעות.

טצועה צמטצע לורה ולא טענו משקל וזה הודה לו מטצע ואע"פ
שזו כסף וזו נחשת ממין הטענה היא דכולהו מטצע ניכור: דיקא
נמי כו'. אלמא טעמא משום דכל

מטצע כד הוא דוקא קמני: ורב.
דצעי למימר שזה קמני הוי מפרש
סיפא דקאמר שהכל מין מטצע אחד
הוא כל מטבעות השנויות כאן דין אחד
להס שאף הקטנה צבהן יש צה כדי
הולאה לחייבו צצועה: נימא צשמואל
צניא ליה. דכולה ומנני' דוקא
קמני ומשום הכי פנן צרישא שמי כסף
יש לי צידך אין לך צידי אלא פרוטה
פטור משום דמה שטענו לא הודה לו
אלא אי שזה טעין ליה הוה מיחייב
ואע"ג דמחלת טענה שמי כסף ומו
לא: ה"ג צכוספתא (ב) דינר זהב וזב
כסף יש לי צידך אין לך צידי אלא דינר
כסף חייב: ופי' דינר זהב היינו

טצוע טעמא משום דהכל מין מטצע
אחד והוה ליה ממין הטענה. ומינה
סייעתא לרב הוא דמדלאצטריך
לפרושי זהב זהב מכלל דמנני' דנתן
דינר זהב סתמא שזה קאמר ושהכל
דין מטצע אחד קמני ומדסיפא שזה
רישא נמי שזה וקמני רישא שמי כסף
יש לי צידך אין לך צידי אלא פרוטה
פטור ופי' משום דליכא כפירת שמי
כסף הוא: ה"ק כל האומר דינר זהב
כאומר זהב [והוב] דמי. וצרייתא לא
שהטוען מפרש זהב והוב קאמר אלא
ה"ק הטוען דינר זהב סתם דמסתמא
זהב זהב קאמר והלה אומר אין לך
צידי אלא דינר כסף דיינו נמי דינר
מטצע וישנה הולאה ממין הטענה
חייב: חסר מעה פטור. אלמא

כפירת שמי כסף צענין: לא שנו.
דצעי טענת שמי כסף אלא צצועה
הכלה צטענת מלוה והולאה מקאט
לוה אלב צצועה צעדות עד אחד
שהולה כפר הכל ועד אחד מעידו
שהוא חייב ומנלא מחייבו (א) אפילו לא
טענו אלא פרוטה וכפר חייב והואיל
ואס היו שנים היו מחייבין אותו ממון
לפרוע דהא שזה פרוטה ממונא הוא
היחיד מחייבו צצועה: ישר וכן א"ר
יוחנן גר' ולי"ג תו י"ש: **מכלל**
דפליג עליה ר"ל צעיה הוא דקא
צעי גמרא לימא מדקאמר וכן אמר
ר' יוחנן מכלל דפליג עליה צר
פלוגתיה: א"ד מישהא הוה שמי ליה

ושתיק ליה. כך היה דרכו של ריש לקיש כשהיה ר' יוחנן אומר
דצר צבית המדרש היה שזה מלהשיב עד שיגמר רבי יוחנן כל
צרכו וכל טעם צצירי ואח"כ היה חולק עליו וצתוך קי ילא רבי
יחנן זה מצהמ"ד ולא שמע אס נחלק עליו: איכא דאמרי
מישהי הוה שפי. ריש לקיש מיא צבי מדרשא כי אמרה ר'
יוחנן להא מילתא: ור"ג מחייב. דלא צעי הולאה ממין הטענה:
הודה

דין מטצע אחד קמני ומדסיפא שזה
רישא נמי שזה וקמני רישא שמי כסף
יש לי צידך אין לך צידי אלא פרוטה
פטור ופי' משום דליכא כפירת שמי
כסף הוא: ה"ק כל האומר דינר זהב
כאומר זהב [והוב] דמי. וצרייתא לא
שהטוען מפרש זהב והוב קאמר אלא
ה"ק הטוען דינר זהב סתם דמסתמא
זהב זהב קאמר והלה אומר אין לך
צידי אלא דינר כסף דיינו נמי דינר
מטצע וישנה הולאה ממין הטענה
חייב: חסר מעה פטור. אלמא

כפירת שמי כסף צענין: לא שנו.
דצעי טענת שמי כסף אלא צצועה
הכלה צטענת מלוה והולאה מקאט
לוה אלב צצועה צעדות עד אחד
שהולה כפר הכל ועד אחד מעידו
שהוא חייב ומנלא מחייבו (א) אפילו לא
טענו אלא פרוטה וכפר חייב והואיל
ואס היו שנים היו מחייבין אותו ממון
לפרוע דהא שזה פרוטה ממונא הוא
היחיד מחייבו צצועה: ישר וכן א"ר
יוחנן גר' ולי"ג תו י"ש: **מכלל**
דפליג עליה ר"ל צעיה הוא דקא
צעי גמרא לימא מדקאמר וכן אמר
ר' יוחנן מכלל דפליג עליה צר
פלוגתיה: א"ד מישהא הוה שמי ליה

ושתיק ליה. כך היה דרכו של ריש לקיש כשהיה ר' יוחנן אומר
דצר צבית המדרש היה שזה מלהשיב עד שיגמר רבי יוחנן כל
צרכו וכל טעם צצירי ואח"כ היה חולק עליו וצתוך קי ילא רבי
יחנן זה מצהמ"ד ולא שמע אס נחלק עליו: איכא דאמרי
מישהי הוה שפי. ריש לקיש מיא צבי מדרשא כי אמרה ר'
יוחנן להא מילתא: ור"ג מחייב. דלא צעי הולאה ממין הטענה:
הודה

דין מטצע אחד קמני ומדסיפא שזה
רישא נמי שזה וקמני רישא שמי כסף
יש לי צידך אין לך צידי אלא פרוטה
פטור ופי' משום דליכא כפירת שמי
כסף הוא: ה"ק כל האומר דינר זהב
כאומר זהב [והוב] דמי. וצרייתא לא
שהטוען מפרש זהב והוב קאמר אלא
ה"ק הטוען דינר זהב סתם דמסתמא
זהב זהב קאמר והלה אומר אין לך
צידי אלא דינר כסף דיינו נמי דינר
מטצע וישנה הולאה ממין הטענה
חייב: חסר מעה פטור. אלמא

כפירת שמי כסף צענין: לא שנו.
דצעי טענת שמי כסף אלא צצועה
הכלה צטענת מלוה והולאה מקאט
לוה אלב צצועה צעדות עד אחד
שהולה כפר הכל ועד אחד מעידו
שהוא חייב ומנלא מחייבו (א) אפילו לא
טענו אלא פרוטה וכפר חייב והואיל
ואס היו שנים היו מחייבין אותו ממון
לפרוע דהא שזה פרוטה ממונא הוא
היחיד מחייבו צצועה: ישר וכן א"ר
יוחנן גר' ולי"ג תו י"ש: **מכלל**
דפליג עליה ר"ל צעיה הוא דקא
צעי גמרא לימא מדקאמר וכן אמר
ר' יוחנן מכלל דפליג עליה צר
פלוגתיה: א"ד מישהא הוה שמי ליה

ושתיק ליה. כך היה דרכו של ריש לקיש כשהיה ר' יוחנן אומר
דצר צבית המדרש היה שזה מלהשיב עד שיגמר רבי יוחנן כל
צרכו וכל טעם צצירי ואח"כ היה חולק עליו וצתוך קי ילא רבי
יחנן זה מצהמ"ד ולא שמע אס נחלק עליו: איכא דאמרי
מישהי הוה שפי. ריש לקיש מיא צבי מדרשא כי אמרה ר'
יוחנן להא מילתא: ור"ג מחייב. דלא צעי הולאה ממין הטענה:
הודה

דין מטצע אחד קמני ומדסיפא שזה
רישא נמי שזה וקמני רישא שמי כסף
יש לי צידך אין לך צידי אלא פרוטה
פטור ופי' משום דליכא כפירת שמי
כסף הוא: ה"ק כל האומר דינר זהב
כאומר זהב [והוב] דמי. וצרייתא לא
שהטוען מפרש זהב והוב קאמר אלא
ה"ק הטוען דינר זהב סתם דמסתמא
זהב זהב קאמר והלה אומר אין לך
צידי אלא דינר כסף דיינו נמי דינר
מטצע וישנה הולאה ממין הטענה
חייב: חסר מעה פטור. אלמא

- (א) [לקמן מה:] (ב) [בסנהדות
מיי הירשאל א"ר יהודה
א"ש ובמ"מ אמר שמואל],
(ג) כתובות פו: ע"מ,
(ד) [לעיל ל: כתובות קה:]
(ה) לקמן מה: [ענת נג.
וה"ל:] (ו) [לקמן מה: מולין
ע"ה:] (ז) צ"ק לה: ב"מ ה'
[לעיל לה:] (ח) צ"מ ד: [לעיל
לה:] (ט) [פ"ה א"ר],
(י) [בכתובות האריכו ע"ש],
(יא) [שי"ך לעיל במשנה לה:]
(יב) [ג"י שי"ך ע"ש].

תורה אור השלם

- 1. לא יקום עד אחד
באיש לכל עון ולכל
חטאת בכל חטא א"ר
יחזקאל על פי שני עדים
או על פי שלושה עדים
יקום דבר: דברים יט טו

הגהות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה לא שנו וכו'
ומנלא מחייבו שבועה
הס"ד: (ב) תוס' ד"ה ור"ג
מחייבו וכו' צטוען חזירו
עשרה כדי שמו ל"ל
ומינות כדי יין נמקן:

גליון הש"ס

- בגרא קטני חטים
ושקוניה. עיי רבנ"ס צ"ב
דף פד ע"ב ד"ה מין א':

מוסף רש"י

לכל עון ולכל חטאת
הוא דאינו קום. לית
הכור נענש על עדותו, לא
עונש גוף ולא עונש ממון.
אלב קם הוה אשבורתי.
אמר לחזירו מן לו מנה
שהלמך, אמר לו אין לך
צידי כלום ועד אחד מעידו
שיש לו חייב לטענת לו
(דברים יט טו). כל מקום
שחייב כו' אחד
מחייבו שבועה. על
ממון שאילו היו שנים היה
משלם, עכשיו יצטע שיער
מנחש (כתובות פו'). ישר
וכן אמר ר' יוחנן. יפה
אמרת וכן שמעתי מפי
יוחנן (שבת טו). שרי
קאמרת (פסחים נג תולין
נח). מישהא הוה שמי
ליה. מנהגו של ריש לקיש
כשאומר ר' יוחנן טענה
שאינו מודה לו, שזה ריש
לקיש שעה או שנים קודם
שיחלק עליו, אולי יחזור
בו, ובתוך כך ילא צר אמי
ולא שמע אס נחלק עליו
(תולין עה). מישהא הוה
שמי ליה. שזה מים היה
שכאמר ר' יוחנן ובתוך כך
ילא צר אמי (שם). טענו
חטיין והודה לו
בשעורין פטור. דלאו
ממין הטענה הוא (קטן)
(ב). דנעיק הולאה ממין
הטענה עמיה (ב"מ ק):
ופטור אף מדמי שעורין.
דהא אמר ליה תובע לאו
שעורין יביי לך ואחילי
מחל גביה (ב"ב לה).